

Na štetu drugih?

Radionica

Sadržaj

• Ukratko	1
• Opis	2
• Ciljevi	2
• Ciljna skupina	2
• Pregled radionice (u trajanju od 3 sata)	3
Aktivnost 1: Dobrodošlica, struktura	4
Aktivnost 3a: Uvod u imperijalni način života	6
Aktivnost 3b: World café	7
Aktivnost 4: Odučavanje od rutina	8
Aktivnost 5: Imperijalni način života u našoj svakodnevnici	10
Aktivnost 6: Zaključak	11
• Materijali	12
• Flipchart papiri	12
• Prilozi	13

• **Ukratko**

- Trajanje – 3 sata
- 12-20 sudionika
- Uživo ili online

● Opis

U radionici "Na štetu drugih?" ukazujemo na moderne, često nevidljive strukture eksploatacije koje su bitan dio srednjoeuropskog prosperiteta i dobrobiti. Da bismo to učinili, sudionike upoznajemo s konceptom imperijalnog načina života (Wissen/Brand, 2017) koji pruža objašnjenje za kontradiktornu situaciju: iako znamo sve više o klimatskoj krizi i društvenoj nejednakosti, oboje se pogoršavaju. Zato postavljamo pitanje: Kako je to moguće i zašto promjene traju tako dugo?

Ova pitanja istražujemo na primjeru automobila iz videozapisa o imperijalnom načinu života. Na temelju tog videozapisa raspravljamo o ključnim porukama koncepta imperijalnog načina života. U drugom koraku povezujemo koncept s našim svakodnevnim životnim iskustvima i postavljamo ključno pitanje kako smo uključeni u imperijalni način života i gdje mu se možemo suprotstaviti. Radionica se sastoji od audiovizualnog zapisa, rasprava, refleksija i grupnih aktivnosti.

● Ciljevi

- Interaktivno istraživanje sistemske, višestruke krize pomoću koncepta imperijalnog načina života (INŽ)
- Raspraviti o suprotnostima i proturječnostima imperijalnog načina života
- Saznati više o različitim vrstama bogatstva kao pristupu poticanju solidarnog načina života

● Ciljna skupina

Namijenjena je širokoj publici (starijima od 16) bez ikakvog posebnog prethodnog znanja o konceptu imperijalnog načina života. Točnije, obraća se ljudima koji radije imaju koristi od imperijalnog načina života i spremni raspraviti s drugima o svojoj ulozi u održavanju postojećih struktura moći. Idealna veličina grupe je između 12 i 20 sudionika.

● Pregled radionice (u trajanju od 3 sata)

Trajanje	Naziv aktivnosti		Opis aktivnosti	Metoda rada, materijali
10'	1	Dobrodošlica, struktura	Na početku radionice važno je planirati dovoljno vremena za opušteni dolazak i dobrodošlicu polaznika. Nakon toga, voditelj može razgovarati o potrebnim organizacijskim pitanjima.	/
15'	2	Ledolomac: Koja je posljednja stvar/ posljednja situacija koja me učinila optimističnim glede budućnosti?	Ledolomci su jednostavni alati za ostvarivanje ugodne atmosfere radionice. Cilj uvodnog pitanja u ovoj aktivnosti ("Koja je posljednja stvar/ posljednja situacija koja me učinila optimističnim glede budućnosti?") je motivirati sudionike i dobiti uvid u odnos sudionika prema teoriji promjene.	Rasprava u malim grupama
45'	3a	Uvod u imperijalni način života	U ovoj aktivnosti voditelj uvodi koncept imperijalnog načina života i razgovara o tome sa sudionicima. Kao polazišna točka koristi se videozapis projekta KAUZ, u kojem se koncept objašnjava na primjeru automobila.	Videozapis, refleksija
10'	Stanka			
40'	3b	World café	Grupna rasprava o otvorenim pitanjima nakon gledanja videozapisa (Aktivnost 3a). Metoda world cafea omogućuje provedbu strukturirane rasprave u malim skupinama.	Strukturirana rasprava u malim grupama
5'	4	Odučavanje od rutina	Ova interaktivna vježba povezuje aktivnosti 3 i 5 istraživanjem osobnog iskustva s imperijalnim načinom života. Odučavanje od društvenih rutina može biti bitan korak u prevladavanju imperijalnog načina života.	Interaktivna vježba
45'	5	Imperijalni način života u našoj svakodnevnici	Cilj aktivnosti je povezati teorijski koncept imperijalnog načina života sa svakodnevnim životnim iskustvima sudionika. Nadalje, sudionici prepoznaju mogućnosti za prelazak na solidarni način života. Sastoji se od tihe i naknadne otvorene rasprave.	Individualna refleksija i grupna rasprava
10'	6	Zaključak	Završni dio omogućuje polaznicima da zaključe radionicu i važna je povratna informacija za voditelja radionice. Osim toga, voditelj bi trebao dati vremena za anonimne, pisane povratne informacije.	/

Aktivnost 1: Dobrodošlica, struktura

Pregled	Na početku radionice važno je planirati dovoljno vremena za opušteni dolazak i dobrodošlicu polaznika. Nakon toga, voditelj može razgovarati o potrebnim organizacijskim pitanjima.
Trajanje	10 minuta
Materijali	Prikaz: • programa radionice (npr. napisan na flipchartu) • ciljeva radionice • poster dobrodošlice • upute za sudionike (Prilog 1a) • potpisna lista

Upute

Najvažnija stvar o kojoj treba voditi računa u ovoj aktivnosti je stvaranje atmosfere u kojoj se sudionici osjećaju dobrodošlo. Istodobno, tijekom ove aktivnosti treba raščistiti sva organizacijska pitanja kako bi se polaznici nakon toga mogli usredotočiti na sadržaj radionice.

Treba bismo pojasniti i priopćiti sljedeće točke:

- Predstavljanje voditelja
- Kontekst radionice → Zašto se ova radionica održava?
- Što sudionici mogu očekivati? → Prikaz rasporeda i ciljeva radionice
- Pravila tijekom rasprava (npr. "ne prekidajte druge sudionike")
- Potpisna lista ako je potrebna
- ...

Ovaj popis treba prilagoditi u skladu s kontekstom i potrebama radionice.

Savjeti za voditelje:

Ovaj dio obično traje duže od planiranoga, no ne bi trebalo utrošiti previše vremena na organizacijske detalje u ovome dijelu. Korisno je unaprijed temeljito razmisliti o tome koje su informacije zapravo potrebne. Nadalje, moglo bi biti korisno pripremiti vizualni prikaz rasporeda, ciljeva radionice itd., kako bi se sudionicima olakšalo praćenje danih informacija.

Online provedba:

Ako se radionica provodi putem interneta, tijekom ove aktivnosti potrebno je razjasniti tehničke probleme – kako koristiti chat i sl. Prijedlog za znakove za moderiranje rasprava u virtualnom prostoru možete pronaći u Prilogu 1b. Umjesto flipcharta, možete koristiti prezentaciju.

Aktivnost 2: Ledolomac: Koja je posljednja stvar/ posljednja situacija koja me učinila optimističnim glede budućnosti?

Pregled	Ledolomci su jednostavni alati za ostvarivanje ugodne atmosfere radionice. Cilj uvodnog pitanja u ovoj aktivnosti ("Koja je posljednja stvar/ posljednja situacija koja me učinila optimističnim glede budućnosti?") je motivirati sudionike i dobiti uvid u odnos sudionika prema teoriji promjene.
Trajanje	15 minuta
Materijali	● Flipchart s pitanjem Koja je posljednja stvar/ posljednja situacija koja me učinila optimističnim glede budućnosti? ● Papirići ● Markeri

Upute

Korak 1: Formirajte grupe od 3 sudionika koje će ukratko (7 min.) raspraviti o odgovoru na pitanje: "Koja je posljednja stvar/posljednja situacija koja me učinila optimističnim u pogledu budućnosti ovog svijeta?". Grupe možete formirati na sljedeći način: Uzmite broj sudionika i podijelite ga s tri. Počnite brojati sudionike od jedan do tri, a zatim ponovno počnite s jednim. Svi sudionici s istim brojem se pridružuju grupi (grupa 1, grupa 2, grupa 3). Na taj način trebali biste dobiti grupe od po tri osobe i izbjeći mogućnost da isti sudionici razgovaraju jedni s drugima.

Korak 2: Tijekom razmjene o usmjeravajućem pitanju, svaki sudionik će zapisati ključnu riječ koja se odnosi na njihovu situaciju o kojoj se raspravljalo na indeksnoj kartici.

Korak 3: Vrativši se u cijelu grupu, svaki sudionik izgovara svoje ime i u jednoj rečenici situaciju o kojoj se razgovaralo dok je kačio indeksnu karticu na flipchart. Na taj način stječete dojam o raspravama u malim grupama.

Savjeti za voditelje:

Ako radionici prisustvuje manje od 12 osoba, sudionici mogu opširnije odgovarati na pitanje u krugu jedan za drugim umjesto formiranja malih grupa prije toga.

Online provedba:

Korak 1: Za raspravu u grupama od troje, kreirajte zasebne sobe i nasumično dodjeljujete sudionike.

Korak 2 i 3: Ako radionicu vodite online, možete pozvati sudionike da ukratko opišu svoju situaciju u chatu i zatim to pročitaju naglas.

Aktivnost 3a: Uvod u imperijalni način života

Pregled	U ovoj aktivnosti voditelj uvodi koncept imperijalnog načina života i razgovara o tome sa sudionicima. Kao polazišna točka koristi se videozapis projekta KAUZ, u kojem se koncept objašnjava na primjeru automobila.
Trajanje	45 minuta
Materijali	• Projektor • zvučnici • računalo • papirići u dvije boje • markeri • dva postera (naslova Ključne poruke i Pitanja)

Upute

Korak 1: Prikazujete KAUZ videozapis o imperijalnom načinu života, koji traje 17 minuta i dostupan je na sljedećoj poveznici: https://www.youtube.com/watch?v=c4c5e_hmsWM

Video je na engleskom jeziku, a dostupni su titlovi na njemačkom, hrvatskom i talijanskom jeziku.

Pozovite sudionike da vode bilješke dok gledaju video.

Korak 2: Uparite sudionike i podijelite svakom paru pet papirića u dvije različite boje. U parovima sada zapisuju bilješke o sljedeća dva aspekta:

- Koje su ključne poruke o imperijalnom načinu života koje ste saznali iz videa? (papirići u boji 1)
- Koja su Vaša pitanja ili teme za raspravu? (papirići u boji 2)

Svaki par treba prikupiti najviše tri tvrdnje na prvo pitanje i dvije tvrdnje na drugo pitanje. Korak 2 traje oko 10 minuta.

Korak 3: Prvo prikupljate ključne poruke koje su sudionici dobili iz videa o imperijalnom načinu života. Možete ih prikvačiti na flipchart pod nazivom "ključne poruke". Ako je izjava nejasna Vama ili ostalim sudionicima, kratko raspravite o njoj.

Korak 4: Sada možete prikupiti otvorena pitanja i prikvačiti ih na flipchart pod nazivom "pitanja". Ako je izjava nejasna Vama ili ostalim sudionicima, kratko raspravite o njoj.

Savjeti za voditelje:

Dodatnu literaturu o imperijalnom načinu života možete pronaći u Prilogu 2.

Ako nemate dovoljno vremena, možete prikazati i kraću verziju videa:

<https://www.youtube.com/watch?v=UQuXWMqY1xs>

Online provedba:

Korak 2: Za raspravu u parovima možete izraditi zasebne sobe i nasumično dodijeliti sudionike.

Korak 3 i 4: Umjesto na flipchartu, izjave možete skupljati na online ploči. Različite prijedloge za online ploče možete pronaći u Prilogu 3.

Stanka – 10 minuta

Priprema tijekom stanke:

Korak 1: World café (aktivnost 3b) odvijat će se u grupama od troje ili četvero sudionika. Izračunajte koliko grupa imate, ovisno o broju sudionika.

Korak 2: Sada možete grupirati papiriće prikupljene na flipchartu „Pitanja“ prema sličnostima. Pokušajte ih grupirati na način da stvorite onoliko tematskih skupina koliko i grupa. Razmislite o tome koje bi teme mogle biti najvažnije/zanimljivije za daljnju raspravu.

Aktivnost 3b: World café

Pregled	Grupna rasprava o otvorenim pitanjima nakon gledanja videozapisa (Aktivnost 3a). Metoda world cafea omogućuje provedbu strukturirane rasprave u malim skupinama.
Trajanje	40 minuta
Materijali	● Papirići ● Uručak Struktura world caféa – Prilog 4

Upute

Korak 1: Raspravite sa sudionicima svoj prijedlog tema za dublju raspravu. Prilagodite odabir njihovim željama.

Korak 2: Stavite skupine papirića u različite kutove sobe. Sada se sudionici mogu rasporediti oko tematskih skupina za koje su najviše zainteresirani. Uputite ih da formiraju grupe od troje ili četvero sudionika za svaku od tema. Ako postoji nedostatak interesa za jednu od tema, možete je također

izostaviti i umjesto toga pustiti dvije grupe od tri ili četiri osobe da raspravljaju o istom skupu tema. Potaknite sudionike da preuzmu odgovornost za proces pronalaženja grupa slične veličine.

Korak 3: Podijelite uručak o strukturi razgovora i objasnite ga.

World cafe održat će se u nekoliko dijelova i trajat će 25-30 minuta. Predlaže se sljedeća struktura u kojoj svi sudionici imaju priliku izložiti svoje mišljenje:

- 1. korak: Sudionici pojedinačno razmišljaju o odgovoru na pitanje (3 minute).
- 2. korak: Što mi prvo padne na pamet kad pomislim na ovo pitanje? (1 minuta po osobi)
- 3. korak: Što mislim o iznesenim stavovima? (1 minuta po osobi)
- 4. korak: Grupna rasprava (10 minuta)
- 5. korak: Svaka osoba dijeli ono što je uočila / naučila (1 minuta po osobi).

Korak 4: Sada ih možete ponovno okupiti u plenumu, a svaka grupa dijeli svoje zaključke. Bilježite njihove zaključke i stavljate ih na flipchart s ključnim porukama kako biste prikupili rezultate različitih rasprava.

Savjeti za voditelje:

Svaka skupina treba odrediti osobu koja će mjeriti vrijeme i pratiti raspored.

Online provedba:

Korak 2: Možete pripremiti online ploču s tematskim skupinama. Sudionici mogu napisati svoja imena pored teme o kojoj žele raspravljati.

Korak 4: Ako softver za videopoziv nudi mogućnost slanja poruka u individualne sobe, može biti od pomoći da povremeno date izvješće o napretku (npr. "Uskoro biste trebali započeti s 2. rundom"). Raspored rundi može se objaviti u chatu prije nego što sudionici odu u svoje grupe.

Aktivnost 4: Odučavanje od rutina

Pregled	Ova interaktivna vježba povezuje aktivnosti 3 i 5 istraživanjem osobnog iskustva s imperijalnim načinom života. Odučavanje od društvenih rutina može biti bitan korak u prevladavanju imperijalnog načina života.
Trajanje	5 minuta
Materijali	/

Upute

Voditelj daje upute sudionicima da:

1. korak: Opuste ruke.

2. korak: Prekriže ruke.

3. korak: Pogledaju ruke i vide koja je na vrhu.

4. Korak: Opet opuste ruke.

5. korak: Ponovno prekriže ruke.

6. korak: Kao i prije, pogledaju koja je ruka na vrhu.

7. korak: Kažu tko je dva puta imao istu ruku na vrhu - u većini slučajeva to bi trebala biti velika većina sudionika.

1. povratna informacija: "Gotovo su svi sudionici imali istu ruku na vrhu dva puta. To ima smisla – ne obraćamo pažnju kada prekrižimo ruke. Jednom kada pronađemo poziciju u kojoj se ugodno osjećamo, radimo to uvijek na isti način - na kraju krajeva, bilo bi veliko rasipanje naše energije propitivati način na koji svaki put prekrižimo ruke. Takve rutine su učinkovite i omogućuju nam da se usredotočimo na druge stvari. Sve dok su naša ponašanja učinkovita, nema razloga da ih dovodimo u pitanje.

Međutim, u kontekstu velikih kriza našeg vremena, naše društvene rutine više nisu prikladne. Razvoj novih rutina važan je korak prema solidarnom načinu života. Zato sada vježbamo raskid s našim rutinama."

8. korak: Voditelj zatraži od sudionika da prekriže ruke, ali obrnuto od načina na koji su navikli. To se obično čini nepoznatim i pomalo čudnim. Voditelj čeka dok svi ne prekriže ruke na drugu stranu.

2. povratna informacija: "Čestitam, uspjeli ste. Tri su stvari gotovo uvijek istinite kada promijenimo naše uobičajene svakodnevne radnje:

Moguće je! Svi ste prekrižili ruke drugačije nego što ste navikli.

Međutim, potrebno je malo razmisliti o tome i možda nekoliko neuspjelih pokušaja prije nego što se naviknete na to.

U početku može biti nepoznato i iritantno. Međutim, svejedno vrijedi isprobati.

Savjeti za voditelje:

Detaljan opis vježbe možete pronaći na 14. stranici u priručniku The system thinking playbook for climate change (2017.). Dostupno ovdje: <http://klimamediathek.de/wp-content/uploads/giz2011-0588en-playbook-climate-change.pdf>.

Online provedba:

U 7. koraku povratne informacije mogu se dati u chatu.

Aktivnost 5: Imperijalni način života u našoj svakodnevnici

Pregled	Cilj aktivnosti je povezati teorijski koncept imperijalnog načina života sa svakodnevnim životnim iskustvima sudionika. Nadalje, sudionici prepoznaju mogućnosti za prelazak na solidarni način života. Sastoji se od tihe i naknadne otvorene rasprave.
Trajanje	45 minuta
Materijali	• 6 flipchart papira • Markeri

Upute

Korak 1: Podijelite šest flipchart papira (jedan po pitanju) po prostoriji i ukratko ih predstavite. Pokušajte smjestiti povezana pitanja jedno blizu drugoga.

Vodeća pitanja:

- 1a) Kada imam koristi od imperijalnog načina života u svom životu?
- 1b) Kada u svom životu patim zbog imperijalnog načina života?
- 2a) Što me tjera da se držim imperijalnog načina života? U sebi (doktrine, uvjerenja itd.)
- 2b) Što me tjera da se držim imperijalnog načina života? Izvana (vanjska očekivanja, strukture itd.)
- 3a) Kako se već suprotstavljam imperijalnog načina života?
- 3b) Kada u svom životu već doživljavam elemente solidarnog načina života?

Korak 2: Sudionici hodaju prostorijom u tišini i razmišljaju o pitanjima. Zamolite ih da zapišu svoje misli na flipchart. Sudionici također mogu pismeno reagirati na izjave drugih sudionika i na taj način započeti kratke pisane dijaloge na flipchart papirima. Tijekom ove faze možete pustiti tihu i opuštajuću glazbu. Ovaj korak traje 20 minuta.

Korak 3: Sada možete zamoliti sudionike da prestanu zapisivati stvari na flipchart te da običu prostoriju i čitaju što je na flipchartu. Možete učiniti isto da vidite što je napisano na njima.

Korak 4: Ponovno se okupljate u plenumu. Sada sudionici mogu komentirati u otvorenoj raspravi. Također možete podijeliti svoja razmišljanja ako razgovor stagnira. Pokušajte pronaći dobar završetak rasprave kada vrijeme istekne.

Savjeti za voditelje:

Ova će aktivnost pozvati sudionike da se istinski otvore posljedicama imperijalnog načina života. Stoga je ključno ne osuđivati zajednička iskustva i razmišljanja sudionika, već se prema njima odnositi s poštovanjem.

Online provedba:

Korak 1: Ovu aktivnost možete provesti na online ploči koja nudi dovoljno prostora za sudionike da izraze svoje misli.

Aktivnost 6: Zaključak

Pregled	Završni dio omogućuje polaznicima da zaključe radionicu i važna je povratna informacija za voditelja radionice. Osim toga, voditelj bi trebao dati vremena za anonimne, pisane povratne informacije.
Trajanje	10 minuta
Materijali	• Obrazac za povratne informacije • Kemijske olovke • Loptica ili sličan predmet

Upute

Korak 1: Objasnite da je radionica sada pri kraju.

Korak 2: Dajte sudionicima jednu minutu šutnje kako bi razmislili o pitanju: "Što me inspiriralo?".

Korak 3: Stanite/sjednite u krug i pozovite sudionike da ukratko izmijene jednu posljednju misao. Možete koristiti predmet koji označava tko govori. Sudionici također mogu ne podijeliti svoje misli.

Korak 4: Zaključite radionicu. Sudionicima treba dati najmanje 5 minuta da anonimno ispune obrazac za povratne informacije.

Savjeti za voditelje:

Upitnik za povratne informacije može sadržavati sljedeća pitanja:

- Koji je bio moj „aha!“ trenutak?
- Što sam uočio/naučio?
- Što bih volio da sam učinio drugačije?
- Jesam li doprinio na način na koji sam želio?

Online provedba:

Korak 3: Ako radionicu provodite online, sudionici također mogu odgovoriti na posljednja pitanja u chatu.

Korak 4: Postoje različiti alati za online anketiranje koje možete koristiti za izradu obrasca za povratne informacije, npr. Survey Monkey ili Qualtrics.

● Materijali

Što?	Koliko	Aktivnosti
Papirići u dvije boje	Jedan blok	2, 3a, 3b
Markeri	Jedan po sudioniku	2, 3a, 3b, 5
Projektor	1	3a
Zvučnici	1	3a
Računalo	1	3a
Prilog 4	1 po grupi	3b
Kemijske olovke	Jedan po sudioniku	6
Prilog 5	Jedan po sudioniku	6

● Flipchart papiri

Naslov	Aktivnosti
Dobro došli	1
Raspored i ishodi	1
Upute za sudionike	
Nada za budućnost	2
Ključne poruke	3a
Pitanja	3a
Imperijalni način života u našoj svakodnevnici 1a	5
Imperijalni način života u našoj svakodnevnici 1b	5
Imperijalni način života u našoj svakodnevnici 2a	5
Imperijalni način života u našoj svakodnevnici 2b	5
Imperijalni način života u našoj svakodnevnici 3a	5
Imperijalni način života u našoj svakodnevnici 3b	5

● Prilozi

Prilog 1a: Upute za sudionike

- Slušajte iznutra prema van ili slušajte odozdo prema gore (osjećaj u vašoj utrobi je važan!)
- Priznajte napetost, ali nemojte se prepuštati drami
- Zašto govorim?
- Dajte prostora drugima, izrazite svoje mišljenje - kako bi se uravnotežilo opširne i suzdržane sudionike
- Povjerljivost— naučite lekciju, ne idite u detalje
- Budite otvoreni za učenje
- Budite otvoreni da netko drugi govori vašu istinu
- Graditi, a ne prodavati—kada govorite, razgovarajte, nemojte nagovarati
- Da/i, oboje/i
- Cijenite proces koliko i, ako ne i više od, rezultate
- Pretpostavite najbolju namjeru; obratiti pažnju na utjecaj
- Briga o sebi i zajednici—obratite pozornost na svoj mjehur, obratite pozornost na svoje susjede

Izvor: [adrienne marree brown](#)(2017): [emergent strategy](#)

Prilog 1b: Chat znakovi za moderiranje rasprava u virtualnom prostoru

+ Pristanak

- Neodobranje

* Zahtjev za govor

** Izravan odgovor na ono što je upravo rečeno

Imam tehničkih problema, trebam pomoć

Prilog 2: Literatura

- Brand, Ulrich and Wissen, Marcus (2017): The Imperial Mode of Living. Everyday Life and the Ecological Crisis of Capitalism. Verso.
- Brand, Ulrich and Wissen, Marcus (2017): The Imperial Mode of Living. Routledge Handbook of Ecological Economics (str. 152-161)
https://www.researchgate.net/publication/316717147_The_Imperial_Mode_of_Living
- I.L.A.-Kollektiv (2018): At the expense of others. oekom. <https://www.oekom.de/buch/at-the-expense-of-others-9783962381561>

Prilog 3: Online ploče

- Spacedeck je stranica koja Vam omogućuje jednostavno kombiniranje svih vrsta medija na virtualnim pločama: tekstualne bilješke, fotografije, web poveznice, čak i video i audio snimke: <https://spacedeck.com/>
- Crypt pad nudi dokumente za suradnju, ploče, proračunske tablice itd. i jednostavan je za rukovanje: <https://cryptpad.fr/>
- OpenBoard je aplikacija za interaktivnu ploču za više platformi (Linux / Windows / macOS). Trenutno ga održava Odjel za obrazovanje (D.I.P.) kantona Ženeva u Švicarskoj: <https://www.openboard.at/>
- Excalidraw je alat otvorenog koda koji vam omogućuje brzo skiciranje dijagrama koji imaju dojam crtanja rukom. Dostupno izravno na mreži kao web-aplikacija i također putem CodeSandboxa te za samostalan hosting: <https://excalidraw.com/>

Osim toga, neki alati za videopozive imaju integrirane jednostavne ploče, npr. BigBlueButton ili Open meetings.

Preuzeto i prilagođeno iz: <https://alternativeto.net/category/remote-work-and-education/interactive-whiteboard/?license=opensource>

Prilog 4: Struktura world caféa

Kopirajte sljedeći tekst u Wordov dokument kako biste ga koristili kao uručak

World café odvija se u nekoliko koraka i traje točno 22 minute. Slijedi specifičnu strukturu, koja osigurava da svaka osoba ima priliku govoriti tijekom vježbe. Pripazite da govorite istim redoslijedom tijekom 2., 3. i 5. koraka.

Struktura

	Zadatak / pitanje	Metoda	Trajanje za skupine po 3 sudionika (u min.)	Trajanje za skupine po 4 sudionika (u min.)
Korak 1	Individualna refleksija	U tišini	3	2
Korak 2	Što mi prvo padne na pamet kad čujem pitanje?	1 minuta po osobi	3	4
Korak 3	Koje je moje mišljenje nakon što su drugi izložili svoje stavove?	1 minuta po osobi	3	4
Korak 4	Rasprava	Tko god želi podijeliti mišljenje	10	8
Korak 5	Sudionici izlažu svoje zaključke	1 minuta po osobi	3	4
			22	22

Ne zaboravite odrediti osobu koja će mjeriti vrijeme u vašoj grupi. Mjeritelj vremena ima pravo intervenirati ako članovi grupe produže trajanje svog izlaganja.

common
FUTURE

 **UNIVERSITÄT
SIEGEN**

unibz

dante USTANOVA ZA
OBRAZOVANJE ODRASLIH | ADULT
EDUCATION
INSTITUTION

periskop
Wandel braucht neue Perspektiven

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
2020-1-DE02-KA204-007671